

EN VÄRLD AV MÖJLIGHETER

En profession – ett förbund

Sveriges Farmaceuter är Sveriges enda fack- och professionsförbund exklusivt för apotekare och receptarier. Vi driver och bevakar frågor som är viktiga för professionen. Vi ger våra medlemmar facklig service och stöd för ett hållbart arbetsliv och vi arbetar för att ge farmaceuter bättre yrkes- och arbetsvillkor.

Bli medlem här!

Vi vill få fler att upptäcka bredden som receptarie och apotekare. Här får farmaceuterna själva berätta och visa dig några av alla karriärmöjligheter.

Sedan Sveriges Farmaceuter bildades för drygt 120 år sedan har förbundet gett ut en medlemstidning. Sedan 2011 heter den Svensk Farmaci. 2024 vann den Publishingpriset för bästa medlemstidning i kategorin bransch.

Nyckeln till framgången är att tidningen engagerar. Vi lyfter goda exempel och synliggör farmaceuternas roll i samhället. Innehållet ska spegla yrkets bredd och öka kunskapen om andra medlemmars arbetslivssituation och förutsättningar.

Sedan 2011 har vi haft reportage där vi besöker olika arbetsplatser och träffar medarbetare som får berätta hur det är att arbeta som apotekare och receptarie på olika arbetsplatser som finns inom vår sektor, runt om i vårt land. Deras version, om deras arbetsliv, i deras vardag.

Lägger man ett urval av sådana reportage bredvid varandra, som vi har gjort i den här skriften, träder det fram en ljus bild av de möjligheter som våra yrken rymmer.

Här får du träffa farmaceuter som jobbar på vårdens vägvisare Apoex, på Sanofi som

jobbar med distribution på ett av de största läkemedelsföretagen, de som lyfter den kommunala hälso- och sjukvården i Göteborgs stad, dream teamet på Doz Apotek i Lycksele, de som har stort ansvar för små liv på H.K.H. Kronprinsessan Victorias barn- och ungdomssjukhus i Linköping och de som undervisar framtidens farmaceuter på Umeå universitet.

Vid sidan av de här exemplen finns mängder av andra yrkesroller och spännande uppdrag inom läkemedelsutveckling, hållbarhet, industri, forskning, myndigheter och andra institutioner.

Reportagen är gjorda från 2022 och framåt, så enstaka faktauppgifter i texterna kan ha blivit inaktuella.

Välkommen som medlem i Sveriges Farmaceuter! Vi erbjuder en lång rad medlemsförmåner, läs mer på sverigesfarmaceuter.se. Som medlem får du Svensk Farmaci som papperstidning med fler reportage från arbetsplatser. På svenskfarmaci.se hittar du varje dag nyheter som berör farmaceuternas arbetsliv och yrkesroll.

Agnieszka Madej
Förbundsordförande
Sveriges Farmaceuter

Erik Pettersson
Chefredaktör
Svensk Farmaci

Ett lyft för kommunen

De är inte så många än så länge, men antalet växer fort: farmaceuterna inom den kommunala hälso- och sjukvården. "Jag har världens bästa jobb", säger Magdalena Bengtsson.

Än så länge är det få av landets 290 kommuner som har anställt farmaceuter. Flest är de i Göteborgs Stad. Två av dem, Helena Frånberg och Anna Karlsson, båda receptarier, arbetar på vård- och omsorgsboendet Silvergruvan på Hisingen på en av avdelningarna som är en korttidsenhet med 40 patientplatser.

Receptarie Milena Stojkovska arbetar mot ordinärt boende, det vill säga hemsjukvården.

Magdalena Bengtsson, apotekare, är deras enhetschef.

Vi träffas i de nya lokalerna på Silvergruvan. Alla återkommer till att allt är nytt, att deras kunskande är efterfrågat och att det är stimulerande att de själva får forma sina egna roller.

– Det började som ett projekt i Göteborgs Stad. Det var många frågor kring läkemedel och man hade goda erfarenheter från farmaceuter anställda inom den regionala vården på Sahlgrenska Universitetssjukhuset. Så någon eldsjäl tänkte att vi provar att anställa en apotekare även inom den kommunala vård- och omsorgen, berättar Magdalena Bengtsson.

Sedan kom pandemin och projektet avslutades. Men det föll så väl ut att Göteborgs Stad beslutade att satsa på kommunfarmaceuter.

– Vi fick gå i genom vad en farmaceut gör, att farmaceuten är en läkemedelspecialist. Det fanns farhågor bland sjuksköterskorna, de var rädda för att tappa kompetens, men tvärtom kom det att innebära en kompetenshöjning, säger Magdalena Bengtsson.

När platsannonsen kom ut var intresset stort och 150 sökte tjänsterna.

– I jobbansökan beskrevs uppdraget lite yvigt som ett omfattande arbete kring läke-

medelshantering. Jag förstod att det var något nytt man skulle få vara

med och bygga upp och det lockade mig. Sedan har vi verkligen jobbat med att hitta nya arbetssätt och hur vi ska utveckla tjänsterna, säger Anna Karlsson.

– Nu gör vi läkemedelsavstämningar på patienter som kommer in där vi kollar interaktioner och doseringar, vilka läkemedel som kan vara olämpliga för äldre och ser över eventuella fallriskläkemedel. Allt för att nischa oss med vår kompetens, säger Helena Frånberg.

Anna Karlsson och Helena Frånberg arbetar som en del i vårdteamet med bland annat sjuksköterskor och läkare och beskriver sina arbetsuppgifter som väldigt varierande. De är inblandade vid in- och utskrivningar där läkemedelsavstämning görs och då krävs ofta kontakt både med listad vårdcentral och avdelning där patient har vårdats, samt anhöriga.

– Vi sitter även med på ronder som läkemedelsexperten och där är det frågor kring hantering som krossning, interaktioner, val av preparat och så vidare, säger Anna Karlsson och fortsätter.

– Vid sjukhusvistelser görs ofta förändringar i läkemedelsbehandlingen. Vi arbetar med att i patientsamtal förtydliga vilka läkemedel som har satts in och ut. Det är inte alltid patienterna är så medvetna om vilka

»Farmaceuten kommer in med en spetskompetens kring läkemedel. Indirekt så frigör det så klart tid för sjuksköterskorna.«

läkemedel de har och varför när de kommer hit till korttiden.

Både patienter och kollegor märker på ett positivt sätt att farmaceuterna har tillkommit till den kommunala hälso- och sjukvården.

– Det kan vara allt från hur ett läkemedel fungerar och varför patienten har det till vad som ingår i högkostnadsskyddet vilket också är relevant, säger Milena Stojkovska och fortsätter.

– Sedan har flera anhöriga uttryckt att det finns en glädje och en trygghet av att vi nu finns på plats och arbetar i kommunerna.

Det råder brist på vård- och omsorgspersonal både i regioner och kommuner, men att det skulle vara en del av en lösning att anställa farmaceuter för att avlasta exempelvis sjuksköterskor tror inte kommunfarmaceuterna.

– Man ska tänka att farmaceuten kommer in med en spetskompetens kring läkemedel. Det handlar inte om att Göteborgs Stad anställer farmaceuter för att avlasta – men indirekt så frigör det så klart tid för sjuksköterskorna, säger Magdalena Bengtsson.

Farmaceuterna är alla överens om att de behövs i fler kommuner.

– Vi är lite nördar när det gäller läkemedel, vi tycker att det är intressant och viktigt. Det behövs definitivt farmaceuter i fler kommuner, säger Helena Frånberg. ■

Styrkan är kollegorna

Årets butik 2022, Regionens entreprenör 2023. Nyckeln till framgång för Doz Apotek i Lycksele stavas glädje och samarbete.

Det är en imponerande erfarenhet på Doz Apotek i Lycksele.

Tillsammans har de arbetat mer än 110 år inom apoteksbranschen.

Än mer imponerande när det rör sig om sju bara personer.

2022 utsåg Doz Lycksele till Årets butik, 2023 blev de Regionens entreprenör.

– Jag tror att framgångsfaktorn är att vi trivs och har roligt tillsammans. Vi är ett fantastiskt gäng. Vi har inte någon svag länk. Vi är starka allihop, säger receptarie Petra Eriksson med 33 år i branschen.

– I mindre samhällen är det ett problem att få tag i läkare och då blir det till apoteken man går för att fråga om råd. Vi har öppet,

vi är tillgängliga. Vi blir första steget i vårdkedjan.

Receptarie Stina Bäckström började som barnskötare men insåg efter 50 att hennes kropp inte skulle klara 15 år till inom det yrket.

Hon läste receptarieprogrammet i Umeå på distans. 29 oktober 2010 öppnade Doz Apotek i Lycksele, och den 1 november samma år började Stina Bäckström.

I dag är hon pensionär, men jobbar enstaka dagar i månaden samt en knapp halvtid på sommaren.

– Jag fick frågan om vilka jag skulle vilja jobba med om jag fick plocka ihop mitt eget dream team. Det här är mitt dream team vilket gör att jag kan gå i pension, släppa allting och aldrig ha någon oro för vad som händer för jag vet att det kommer att gå bra för det här apoteket. Det här är min bebis.

Egenvårdsrådgivare Miriam Jakobsson med 13 års erfarenhet började som djurvårdare

»I mindre samhällen är det ett problem att få tag i läkare och då blir det till apoteken man går för att fråga om råd.«

bland annat på Lycksele djurpark. I dag arbetar hon bland annat med kundernas frågor kring djur.

– Det är många frågor kring sällskapsdjur men även från lantbruken runt omkring där det finns grisar, kor och många hästar, säger Miriam Jakobsson.

– Därför har vi mycket produkter hemma på lager som funkar för mer än hund och katt. Behöver de ett bandage eller en salva till en häst så behöver de få det nu med en gång, säger Miriam Jakobsson.

Hanna Magnusson, egenvårdsrådgivare med receptbehörighet, har 28 års erfarenhet i branschen och har en viktig roll att hålla ordning och reda på apoteket, vilket är en stor trivselsfaktor när det gäller arbetsmiljön.

Hon är även regional lagerspecialist för Region Mitt som inkluderar Doz Apotek i Dalarna och Uppsala. Den regionala rollen sköts på distans vilket gör möjligt att jobba regionalt trots man bor i Lycksele.

Cristina Cassini Bäckström gick apotekarutbildningen i Umeå och tog ut receptarielegitimation. Men sedan blev livssituationen annorlunda med tonårsbarn, och hon bestämde sig för att ta en paus i studierna.

Det var 2017, och pausen pågår fortfarande.

Oktober 2021 blev hon apotekschef för Doz Apotek i Lycksele.

– Jag har minst erfarenhet av apotek i det här teamet och tog över någon annans bebis, säger Cristina Cassini Bäckström.

Alla fyra farmaceuter på Doz Apotek i Lycksele har varit apotekschefer.

Alla fyra har varit LMA, läkemedelsansvarig.

– Jag har funderat mycket på hur det kommer att gå när jag ska bli deras chef. Jag kan inte lika mycket som de kan. Men jag lär mig av dem hela tiden. Vi utvecklas tillsammans, säger Cristina Cassini Bäckström.

– Vi har alla jobbat länge i branschen, vi vill alla hela tiden utvecklas. Varje dag träffar vi människor och vi visar vår empati. Den känslan av empati tycker jag är väldigt stark i den här gruppen.

Lycksele har många evenemang då kommunens 13 000 invånare under ett par sommarveckor utökas till 40 000, vilket gör att Doz Apotek anpassar verksamheten och öppet-tiderna under deras egen semesterperiod.

– Vi vill sticka ut och säga att Lycksele är bäst. Andra kan låna in personal men det kan inte vi. Vår närmaste granne är Uppsala eller Dalarna. Vi är vår egen ö så det måste fungera. Vi ställer upp för varandra och är bra arbetskamrater. Om vi inte var det skulle allting fallera. ■

Vårdens vägvisare

Farmaceuterna på Apoex guidar, bereder och levererar till vården. "Alla utmaningar vi löser är för patienterna", säger apotekare Rita Singh.

Det är positiv stämning bland de 250 farmaceuterna på Apoex. På huvudkontoret i Hammarby Sjöstad, driftenheten i Bromma (båda i Stockholm) och på Nya Karolinska i Solna återkommer de till att det är en bra arbetsplats, med bra utvecklingsmöjligheter där kollegor tar hand om varandra.

– Jag mår bra av att få känna mig behövd på jobbet. Att hjälpa och göra skillnad, och det får jag verkligen göra i min roll på Apoex, säger apotekaren Sofie Lidström.

Hon är sortimentsansvarig farmaceut på företagets centrala avdelning inom offentlig vård, försäljning och sortiment.

– Jag har alltid haft en stark drivkraft i att försöka hjälpa och guida vården till ersätt-

ningsalternativ vid restsituationer. Därför känner jag mig väldigt tacksam över att företaget gett mig möjligheten att utvecklas och växa inom detta specialistområde.

Apotekaren Ivana Djokovic Ljungstedt började på Apoex 2018 då hon var med om att starta upp på Karolinska sjukhuset.

– Jag arbetar som kvalitetsspecialist inom extemporetillverkning och där får jag ständigt användning av min farmaceutiska kunskap, säger Ivana Djokovic Ljungstedt.

I dag har hon även en ny roll som sakkunnig, QP.

– Apoex har numera även ett tillverknings-tillstånd, vilket gör att företaget får ytterligare bredd i vad man kan arbeta med.

Vid läkemedelsförsörjningen i Bromma möter Åse Granath, gruppchef Farmaci, upp och presenterar oss för apotekare Rita Singh.

– Hon är vår drottning, hon kan allt, säger Åse Granath.

»Jag har inte ångrat att jag blev apotekare en enda dag.«

Rita Singh började på Apoex 2017 och trivs för att hon får göra många olika saker.

– Jag är driftfarmaceut men jag jobbar främst med licensläkemedel på licensavdelningen där vi kontrollerar inkommande ordrar från kunderna, vad de har beställt och om det är något som saknas, säger Rita Singh.

Eftersom restsituationerna har ökat letar de mer efter utbytbara läkemedel registrerade på svenska marknaden. Finns inte det får de undersöka tillgången på licensläkemedel.

– Jag älskar licenser! Det är spännande och kul! Så fort något restar i Sverige har vi mer jobb på licensavdelningen med att hitta alternativ tillsammans med vår sortimentsavdelning. Vi söker licenser, lägger upp dem i vårt system och därefter förmedlar information till vårdgivarna. Licenserna har blivit en bransch inom branschen de senaste tre åren i samband med pandemin, säger Rita Singh.

– En dag kan vara jättelugn, en annan dag en jätterest. Framför allt om det gäller rest gällande cytotatika. Då får vården panik

eftersom det är så många patienter som står på det och det kan inte vara ett glapp i behandlingen.

Du känner att du gör skillnad?

– Ja, verkligen. Jag har inte ångrat att jag blev apotekare en enda dag.

Alla roterar mellan arbetsuppgifterna. Amro Bakhit Musad jobbar dels på ”dosen” dels på läkemedelsförsörjningen. Apoex är hans första jobb som apotekare i Sverige efter att ha utbildats i Sudan och gått kompletteringsutbildningen i Uppsala.

– Jag är en av fem jourfarmaceuter här och jag känner verkligen att gör ett viktigt jobb för vården. Om jag levererar läkemedel till en patient mitt i natten som behöver det akut känner jag mig jättestolt, säger Amro Bakhit Musad.

På Solna Nya Karolinska sammanfattar man sin verksamhet med ToB, tillverkning och beredning, och är själva hjärtat i verksamheten enligt driftchef Kim Seisendahl.

Alla roterar mellan arbetsuppgifterna.

– Jag har varit här sedan vi öppnade 2018. Men på sjukhuset har jag varit med olika arbetsgivare sedan 1990, säger receptarie Anette Svensson.

– Jag har slutat ett par gånger men alltid kommit tillbaka och det är ett tecken på att jag trivs. Arbetet har förändrats, det har varit olika jobb men det har alltid varit som farmaceut på ett apotek på sjukhus. Det är det som har fått mig att stanna.

På andra sidan bordet sitter receptarie Kristina Blom som också började 2018, men kollega med Anette Svensson sedan 2008.

– Det kändes rätt från början. Jag får jobba nära vården och det är väldigt givande. Det känns ett väldigt viktigt jobb. Vi har mer kontakt med vården och patienterna än de har på ett öppenvårdsapotek. De gör också ett viktigt jobb och arbetar dagligen med farmaci men våra patienter är mer kritiska med cancerbehandlingar och liknande. De är mer illa därän eftersom de är på sjukhus. ■

Som apotekare och receptarie finns många branscher och roller att verka i. Ett urval av dessa presenteras i den här skriften – men det finns förstås många fler.

Efterfrågan på farmaceutisk kompetens är god enligt de flesta prognoser som görs av Arbetsförmedlingen. Såväl apotekare som receptarier brukar ha relativt lätt att få jobb direkt efter examen och under karriärens gång. Samtidigt är flera branscher som farmaceuter verkar i föränderliga och under utveckling. Nya företag, yrkesroller och arbetsuppgifter växer fram och ger dig som farmaceut fler möjligheter i ditt karriärval.

Du ska vara expert inom farmaci, och expert på dig själv. Allt det andra kan du få hjälp med när du behöver det – via ditt medlemskap i Sveriges Farmaceuter.

Vägen mot

1 Hitta ditt jobb

I många sammanhang när man läser eller pratar om att hitta nytt jobb så kan man få höra att "de flesta jobben får man via kontakter". Flertalet undersökningar har visat att så är fallet. Majoriteten av jobben i Sverige annonseras aldrig, utan tillsätts när medarbetare på arbetsplatser tipsar om personer de tror sig passa bra för rollen, eller att chefer handplockar personer de stött på genom karriären. Det finns många olika sätt att få jobb på, men det är värt att tänka på att dina tidigare studiekamrater och kollegor antagligen kommer vara viktiga i ditt framtida nätverk och i dina möjligheter att hitta nya och utmanande jobb. Utöver ditt nätverk kan du naturligtvis hitta jobb via platsannonser eller jobbbannonser på företags webbplatser, eller via rekryteringsbolag. Men du kan även skicka in spontanansökningar till företag som du är intresserad av att jobba på, där det inte finns någon utlyst tjänst. När du söker jobb, använd dig av flera kanaler och tillvägagångssätt.

Identifiera dina styrkor

Sätt ord på din kompetens: vem är du, vilka kompetenser har du och vilka är dina styrkor och svagheter? Då blir det både lättare för dig att beskriva dig själv i personligt brev och vid intervju.

Det blir även tydligare för dig själv vilka jobb som passar dig bäst. Så ta dig tid att reflektera kring vem du är, vad du åstadkommit och vad du vill göra. Gör en inventering över allt du kan och är bra på. Det kommer göra resterande delen av jobbsökningsprocessen enklare!

3 CV och LinkedIn

Ditt CV ska vara max två sidor,

faktabaserat, välskrivet och ha en bra och tydlig struktur. Det ska vara lätt för en rekryterare eller chef att snabbt skumma igenom det och se att du har rätt kompetens. Det personliga brevet ska vara max en sida och unikt för varje jobb du söker. Det ska fokusera på vad du kan bidra med till organisationen och varför de ska anställa just dig. Sväva inte i väg med att beskriva dina fritidsintressen på en halv sida, utan fokusera på att lyfta fram kompetensen du har och som de efterfrågar. Se också till att ha en uppdaterad LinkedIn-profil. Många företag och rekryterare använder LinkedIn som sin främsta kanal. Som medlem i Sveriges Farmaceuter har du möjlighet att få hjälp med att granska ditt CV eller din LinkedIn-profil.

arbetsmarknaden

4 Jobbintervjun

Grattis! Du är kallad till intervju. Gå dit med gott självförtroende. Arbetsgivaren är ju intresserad av dig.

Se till att ha läst på om företaget och tjänsten du sökt, och var väl förberedd. När du väl är där, tänk på att verkligen lyssna in på frågorna och svara på frågan som ställs. Behöver du betänketid så är det okej att tänka efter i några sekunder, stressa inte. Som medlem i Sveriges Farmaceuter har du möjlighet att få hjälp med intervjusträning – ju bättre förberedd du är, desto större chans att jobbet blir ditt.

5 Rätt lön

Hur vet man vad som är rätt lön? Se till att ha koll på lönestatistiken som gäller den bransch du söker jobb i, och vilket löneläge som är rimligt för en person med din utbildnings- och arbetslivsbakgrund. Tänk sedan ut vilken lön du önskar och vilken som är den lägsta nivå du kan acceptera. Vänta med att ange löneanspråk så långt in i processen som möjligt. Som medlem i Sveriges Farmaceuter har du tillgång till Saco Lönesök, och därigenom Sveriges bästa statistik över farmaceuters löner. Du har också möjlighet att få hjälp med lönerådgivning via medlemskapet.

Ditt anställningsavtal

Innan det är dags för dig att skriva på, och skaka hand med nya chefen, se till att ha läst igenom avtalet noggrant så att du har koll på vilka anställningsvillkor och vilket kollektivavtal som gäller för dig. Är du osäker på delar i avtalet, eller vilka olika regler som gäller för olika anställningsformer, kontakta en av Sveriges Farmaceuters ombudsmän så att du får rätt stöd. Tänk på att du inte behöver vara expert på allt detta för att lyckas bra med ditt jobbsökande eller din karriärutveckling. Du ska vara expert inom farmaci, och expert på dig själv. Allt det andra kan du få hjälp med när du behöver det – via ditt medlemskap i Sveriges Farmaceuter. Läs mer om Sveriges Farmaceuter, och bli medlem, via www.sverigesfarmaceuter.se

6 Dina referenser

Om du befinner dig i arbetslivet kan din nuvarande chef mycket väl vara den viktigaste personen för att du ska få det jobb du önskar. Oavsett hur bra du trivs på jobbet måste du hantera relationerna med chefer och kollegor på ett professionellt och bra sätt. Kan du få bra referenser från tidigare arbetsplatser så ökar sannolikheten för att du ska få de rekommendationer du behöver när du söker nytt jobb.

7 Kollektivavtal

Om du inte redan vet, så fråga vid intervjutillfället om arbetsgivaren har kollektivavtal. Har de det så underlättar det din vardag och ökar tryggheten i din anställning när det exempelvis kommer till pensionsparande och föräldraledighet. Har arbetsgivaren inte kollektivavtal så får du ta ett större individuellt ansvar och hålla koll på mer på egen hand. Det kan bli mycket att hålla reda på och då kan du gärna kontakta oss på www.sverigesfarmaceuter.se.

Här formas framtiden

Möt farmaceuterna som undervisar vid Umeå universitet och får visa studenterna bredden som finns inom farmaciyrket.

Hösten 2023 firar receptarieprogrammet vid Umeå universitet 20 år. 2010 respektive 2012 fick utbildningen sällskap av ett tvåårigt masterprogram och ett femårigt apotekarprogram.

I dag arbetar 13 personer med farmaciprogrammen på institutionen för integrativ medicinsk biologi vid Umeå universitet varav elva är farmaceuter och två har annan utbildning. Det är universitetslektorer, universitetsadjunkter och doktorander.

För 20 år sedan var den typiska receptariestudenten en kvinna i 30-årsåldern i glesbygd som ville omskola sig, studenterna träffades i lokala studiegrupper och 80 procent av dem bodde i Norrland.

Programmet har sedan dess övergått till att vara mer och mer på distans.

– De lokala studiegrupperna togs bort för drygt tio år sedan. Nu är det enbart distansundervisning och studenterna kommer till Umeå för att göra laborationer, muntliga redovisningar och kommunikationsövningar. Där emellan är det webbaserade träffar, säger Helena Norberg, universitetslektor och programansvarig.

Även bilden av den typiska studenten har ändrats.

– Det har skiftat från att det var 80 procent från norra Sverige till 80 procent från södra Sverige. Distansutbildning lockar många studenter idag och även studenter i yngre åldrar. Många uppskattar att läsa på distans för att det är flexibelt. De kanske vill omskola sig, har familj eller andra skäl som gör att de inte vill flytta till campus. Då tar de möjligheten att läsa hos oss även om de till exempel bor i Skåne, säger Sofia Mattsson, universitetslektor och studierektor för institutionens farmaciprogram.

Distansundervisningen ställer andra krav på lärarna vid universitetet.

»Det roligaste med jobbet är att få visa bredden som finns inom farmaciyrket och hur mycket vi kan göra som profession.«

– Jag skulle säga att det blir en omvänd situation jämfört med när man har undervisning på campus. Den mesta tiden lägger vi före kurs. När kursen börjar ska det mesta vara klart. Det är mycket med att förbereda kursmaterial, spela in föreläsningar och utveckla nya uppgifter innan, säger universitetslektor Linda Rankin.

Jobbar ni själva på distans?

– Det varierar, några dagar i veckan brukar vi samlas, säger Linda Rankin.

– Mitt kliniska arbete gör jag just nu inom primärvården bland annat i Västerbottens inland, så jag har ronder med läkare och sjuksköterskor på distans. Oftast sitter jag dock på jobbet och har mina distansmöten, både inom regionen och med studenterna, säger universitetslektor Maria Gustafsson.

Alla forskar, exempelvis undersöker Maria Gustafssons forskargrupp metoder för att förbättra kvaliteten och säkerheten hos äldre läkemedelsbehandling, med fokus på kliniska apotekares roll.

– Vi genomför både läkemedelsepidemiologiska studier för att undersöka hur läkemedel används bland äldre inklusive förekomst av läkemedelsrelaterade problem, och interventionsstudier inom klinisk farmaci för att undersöka hur läkemedelsbehandlingen hos äldre personer kan optimeras, hur risken

för läkemedelsrelaterade återinläggningar kan minskas och livskvaliteten öka hos äldre personer, säger Maria Gustafsson.

I dag har de flesta av dem sin arbetstid uppdelat i ungefär 80 procent undervisning, och 20 procent forskning.

Och de har ett arbete de trivs med.

– Vi har ett jättetrevligt jobb med väldigt bra kollegor och bra stämning i vår grupp. Det är lätt att samarbeta och bolla saker vilket utvecklat det vi håller på med. Det är en rolig arbetsplats, säger Sofia Mattsson.

Vad är det roligaste med jobbet?

– Det är när jag ser att studenterna blir både glada och förvånade över hur mycket de utvecklas. Jag kan driva dem framåt, men det till stor del är de själva som gör jobbet, säger Linda Rankin.

– Jag håller med. När jag får träffa studenterna och se dem utvecklas får jag en extra energikick. Att få visa bredden som finns inom farmaciyrket och hur mycket vi kan göra som profession, säger Helena Norberg.

– Det är att jag får hålla på med både forskning, undervisning och kliniskt arbete, allt inom klinisk farmaci som är mitt stora intresse. Det är fantastiskt roligt när studenterna får upp ögonen för ämnet klinisk farmaci, säger Maria Gustafsson. ■

Följer läkemedlen hela vägen

Farmaceuterna på Sanofi jobbar med distribution på ett av världens största läkemedelsföretag. Här följer man ett läkemedel genom hela livscykeln.

– Behöver ni hjälp?

Den familjära stämningen på Sanofi märks redan utanför entrén. Flera medarbetare som går in och ut vid läkemedelsföretagets kontor på Kungsholmen i Stockholm ställer frågan och vill hjälpa oss att hitta rätt. Asmayet Kelemeworki Jonsson är kvalitetschef och sakkunnig för partihandel med humanläkemedel på Sanofi och nickar igenkännande när hon får höra om alla behjälpliga medarbetare i entrén.

– Jag har jobbat på Sanofi i sju år och så länge stannar man inte om man inte trivs bra. Det är härlig energi här och vi har verkligen en ”Sanofi-anda”. Det är en platt organisation med högt i tak, säger hon.

Sanofi är ett av de största läkemedelsföretagen i världen och finns i över 90 länder. I Sverige distribuerar företaget läkemedel, vacciner och genomför kliniska läkemedelsstudier inom flera olika terapiområden, som diabetes, onkologi och neurologi.

Som sakkunnig för partihandel kvalitets-säkrar Asmayet Kelemeworki Jonsson distributionen från Sanofis fabriker i Europa till apotek och sjukhus i Sverige. Hon sätter också upp ett kvalitetssystem för hela bolaget och upprätthåller kvalitetsarbetet för alla avdelningar.

– Jag har tät kontakt och jobbar mycket med våra distributörer. Jag är också ute hos dem och auditerar regelbundet, för att kontrollera att de följer avtalen vi har med dem och det svenska och europeiska regelverket. Sverige är ett litet land där alla använder samma distributörer, så det brukar vara ordning och reda, säger Asmayet Kelemeworki Jonsson.

»Jag gillar
vår satsning på
sär-läkemedel, jag
blir motiverad av
att man vill ta ut
dem på markna-
den för att hjälpa
fler med sällsynta
sjukdomar.«

Hon berättar att jobbet aldrig blir tråkigt eftersom det alltid är olika frågor som dyker upp inom kvalitetsavdelningen.

– Det kan vara nya regelverk som vi behöver hantera eller så hör en fabrik av sig och berättar att de hittat en avvikelse i en ”batch” av ett läkemedel. Det måste åtgärdas direkt, i värsta fall kanske läkemedlet kan behöva dras tillbaka. Då kan det bli mycket jobb med att försöka förhindra att en restnotering ska uppstå. Det gör att jag aldrig känner mig fullärd.

Hennes jobb innebär också hantering av reklamationer. Det kan till exempel vara kunder och patienter som hör av sig till sitt apotek för att en produkt inte fungerar.

– Det kan handla om att man inte får upp locket till en insulinpenna, den klickar inte när man injicerar sina enheter eller att det gör ont när man sticker sig. Vi samlar in och utreder alla reklamationer och märker vi av ett mönster, så kan vi behöva se över produkten och ändra något, säger Asmayet Kelemeworki Jonsson.

En reklamation kan också innebära att avdelningen Regulatory Affairs involveras, där man bland annat arbetar med produktinformationstexter till Sanofis produkter.

Charlotta Larsson, senior regulatory affairs manager, har jobbat inom företaget i 25 år.

Stor del av hennes arbete innebär tillämpning av regelverket nationellt, vilket också betyder att hon ser till att produkttexter är uppdaterade och godkända av Läkemedelsverket.

– Vi är lite som spindeln i nätet och följer ett läkemedel genom hela livscykeln, vilket innebär allt från uppdatering av produktinformation till nya indikationer och ändringar i tillverkningsprocesser. Vi har mycket kontakt med Läkemedelsverket och med vårt moderbolag i Frankrike. Det är en utmaning att följa regelverket och samtidigt göra texter begripliga för kunder och patienter. Men det gör att vi tvingas vara kreativa, säger Charlotta Larsson.

En av Sanofis mest framgångsrika produkter är insulinet Lantus. Charlotta Larsson var med när det lanserades i början av 2000-talet.

– Det var otroligt stort då och jag jobbade med att utforma produktinformationen, vilket jag var stolt över. Det blev också en storsäljare, säger hon.

Asmayet Kelemeworki Jonsson är extra stolt över att Sanofis portfölj är bred och hela tiden ändras.

– Jag gillar också vår satsning på sär-läkemedel, jag blir motiverad av att man vill ta ut dem på marknaden för att hjälpa fler med sällsynta sjukdomar, säger hon. ■

Stort ansvar för små liv

Möten med barn, varierade arbetsuppgifter och känslan av att bidra med viktig kompetens gör att farmaceuterna på neonatal-IVA i Linköping stortrivs med arbetet.

Apotekare Nikita Narshi Book arbetar på neonatal-IVA där man vårdar barn som är födda från graviditetsvecka 22 och kan väga så lite som 400 gram. Avdelningen är en del av H.K.H. Kronprinsessan Victorias barn- och ungdomssjukhus i Linköping och tar även emot sjuka nyfödda barn. Vårdbehovet för fullgångna barn kan vara exempelvis syrebrist under förlossningen, infektioner eller tidig gulsot.

Rummen där barnen vårdas är fyllda av medicinteknisk utrustning, kring kuvöserna finns respiratorer, infusionspumpar och diverse övervakningssystem. På avdelningen finns också avancerade transportkuvöser

som används när barnen måste förflyttas med ambulans eller helikopter.

Här har Nikita Narshi Book sin arbetsplats. Hon börjar arbetsdagen med att gå runt till alla patienter på avdelningen.

– Jag kollar vilka läkemedel de har. Min huvuduppgift är att iordningsställa patientdoser, det är mycket intravenösa läkemedel där dosnoggrannhet och volymnoggrannhet är mycket viktigt, säger hon.

Små barns farmakokinetik måste tas med vid dosberäkningar och på neonatal-IVA utgår man från både veckor och vikt.

– En patient kan ha upp till 15 olika dropp, det kan ta hela dagen att blanda allt. Det uppstår ofta blandbarhetsfrågor där man måste avgöra om man kan ge flera läkemedel i samma infart, berättar Nikita Narshi Book.

Hon är anställd på sjukhuset och fick jobbet på neonatal-IVA direkt efter apotekarexamen.

– Jag visste att jag ville jobba inom vården med inriktning mot barn och trivs jättebra

»Förr var det läkare och sjuksköterskor som gjorde mitt arbete. Nu säger de: Hur klarade vi oss utan er apotekare?«

här. Jag gillar IVA, det är utvecklande och utmanande när det händer saker och man måste ta snabba beslut. Jag tycker också om att jobba i team med andra professioner, säger hon.

Hennes kollega på sjukhuset, Malene Bokinge, är knuten till tre vårdavdelningar för barn och ungdomar, från nyfödda upp till 18 år. Avdelningarna präglas av omsorg om dem som måste tillbringa lång tid här. Det finns skola och lekterapi, i ett hörn står en imponerande rad av färgglada trampbilar parkerade.

Som apotekare inom sjukvården är Malene Bokinge en av pionjärerna. Hon tog examen år 2000 och insåg tidigt att hon ville jobba inom vården och vara nära patienterna. Det var i en tid då svensk sjukvård, med bland annat Storbritannien som förebild, långsamt började få upp ögonen för värdet av att ha apotekare knutna till det kliniska arbetet. Hon gick en tvåårig utbildning i klinisk farmaci som hon till stor del själv fick utforma.

Så började en lång och tidvis motig resa som apotekare inom vården.

– Jag jobbade som konsult, anställd av Apoteket AB och fick själv ge mig ut på avdelningarna och stå upp för farmacin. Jag var hela tiden tvungen att sälja in mig själv och motivera min existens, berättar hon.

Under många år arbetade Malene Bokinge i olika projekt som tyvärr tog slut när pengar prioriterades till annat inom sjukvården. Hon arbetade på vuxenavdelningar med inriktning mot bland annat kirurgi och hematologi, och på vårdcentraler. Med tiden blev apotekare i vården allt mera uppskattade, i dag finns det apotekare på barnklinikerna på alla större sjukhus. För ett år sedan blev hon anställd på H.K.H. Kronprinsessan Victorias barn- och ungdomssjukhus.

– Jag är så glad att få vara här, jag har kämpat för det här i 20 år. Förr var det läkare och sjuksköterskor som gjorde mitt arbete med läkemedel. Nu säger de: Hur klarade vi oss förr utan er apotekare?, säger hon.

– Att arbeta med barn är nytt för mig, det är en helt ny värld. När man jobbar med vuxna kan man många doseringar utantill. Men här arbetar vi med barn och ungdomar från att de föds upp till 18 år. Alla läkemedelsdoseringar utgår från kroppsvikt och patienterna kan väga allt från 3 till 150 kg.

Malene Bokinge arbetar ofta med patienter. Hon lär barn att hantera sina astmamediciner och följer upp behandlingen med videosamtal. Hon träffar tonåringar som har cancer och motiverar dem att ta sina mediciner.

– Jag ser som min viktigaste uppgift att finnas till för patienter, sjuksköterskor och läkare. Det är viktigt att vara ute bland personalen och delta i ronderna. Här finns ingen färdig beskrivning över vad man ska göra, man får själv hitta fram till var man gör mest nytta, säger hon. ➔

➔ Vid sidan om de dagliga uppgifterna arbetar både Malene Bokinge och Nikita Narshi Book även långsiktigt. De undervisar läkare och sjuksköterskor och ingår i en läkemedelsgrupp tillsammans med alla sjuksköterskor som har läkemedelsansvar. De arbetar också med läkemedelsavvikelser som är omkring tre gånger vanligare hos barn än hos vuxna.

– Det handlar ofta om doser, det finns inte lika mycket evidens vid behandling av barn. Ibland blir det fel, eller skulle ha kunnat gå fel, och då får man försöka hitta lösningar för att minimera riskerna, säger Nikita Narshi Book.

De samarbetar också kring ePed, erfarenhets- och evidensbaserat beslutsstöd för säker läkemedelshantering till barn. ePed utvecklats i ett samarbete mellan barnsjukhus i Sverige och har sin centrala redaktion på Astrid Lindgrens barnsjukhus. Malene Bokinge och Nikita Narshi Book ingår i den lokala redaktionen i Östergötland.

Eftersom FASS inte är anpassad för barn, och speciellt inte för prematurer, så är ePed ett viktigt stöd i arbetet.

– Jag har inte använt FASS många gånger sedan jag kom hit, det är alltid ePed man använder i första hand, säger Malene Bokinge.

I nära samarbete med en apotekarkollega

»Det är utvecklande och utmanande när det händer saker och man måste ta snabba beslut.«

på avdelningen för Klinisk farmakologi, Johanna Lind Zickerman, arbetar de även med barnklinikens ordinationsmallar. Det är ett verktyg som hjälper läkarna att ordinera läkemedel på ett strukturerat och säkert sätt i enlighet med ePed, till exempel utifrån kroppsvikt. I ordinationsmallarna står det även hur läkemedlen ska iordningsställas för att det ska bli rätt.

Att apotekarna på H.K.H. Kronprinsessan Victorias barn- och ungdomssjukhus är uppskattade råder det inget tvivel om. På neonatal-IVA har man haft apotekare sedan 2015 och vet deras värde.

– Nikita är en del av teamet och bidrar dagligen med sin kompetens. Hon avlastar sjuksköterskorna i vården av svårt sjuka barn och medverkar till att öka patientsäkerheten. Hon bidrar också till det preventiva arbetet och den mer långsiktiga kompetensförsörjningen, säger Frida Carlsson, vårdenhetschef på neonatal-IVA. ■

SVERIGES FARMACEUTER

Box 3215

103 64 Stockholm

Besöksadress: Vasagatan 48

Växel: 08-507 999 00

E-post: post@sverigesfarmaceuter.se

www.sverigesfarmaceuter.se

SVENSK FARMACI

Box 3215

103 64 Stockholm

Växel: 08-507 999 00

E-post: svenskfarmaci@sverigesfarmaceuter.se

www.svenskfarmaci.se

PRODUKTION

Redaktör Erik Pettersson

Grafisk formgivning Ulrika Sandh, A4

Skribenter Erik Pettersson, Carin Crona Fock, Johan Sievers

Fotografer Patrik Olsson, Malin Grönborg, Martin Stenmark,
Samuel Pettersson, Fredrik Sederholm, Peter Holgersson

Tryckeri Åtta45, Järfälla

Produktionsår 2025

Sveriges
Farmaceuter